

GOVORI I POZDRAVI NA SVEČANOM OTVARANJU

59. Teološko-pastoralnog tjedna 22. siječnja 2019.

KARDINAL JOSIP BOZANIĆ

*Nadbiskup zagrebački i metropolit, veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu*

Uzoriti gospodine Kardinale, preuzvišeni Apostolski nuncije,
draga subraćo nadbiskupi i biskupi,
dragi prezbiteri, đakoni, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici,
poštovani predstavnici kršćanskih Crkava i vjerskih zajednica,
veleučeni predstavnici akademskih vlasti: Sveučilišta u Zagrebu,
a posebno našeg Katoličkoga bogoslovnog fakulteta,
na čelu s prof. dr. Marijom Cifrakom,
veleučeni rektore Hrvatskoga katoličkog sveučilišta,
cijenjeni predsjedniče Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
poštovani Gradonačelnice Grada Zagreba,
draga braćo i sestre, sudionici Teološko-pastoralnoga tjedna!

1. Iznimna mi je radost da vas mogu pozdraviti u Velikoj dvorani Sjemeništa na Šalati, sabrane na Teološko-pastoralnom tjednu, što ga organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Želeći dobrodošlicu svima, od srca pozdravljam organizatore, sudionike i goste. Ovo je u nizu desetljeća 59. Teološko-pastoralni tjedan koji se, kao zbor Crkve u hrvatskom narodu, redovito održava od vremena pripreme Drugoga vatikanskog koncila. Kao Crkva u hrvatskom narodu ove se godine spominjemo 25. obljetnice prvog pohoda svetog pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 10. i 11. rujna 1994. godine, i velebne Euharistije na zagrebačkom Hipodromu. Glede vremena i okolnosti u kojima se taj pohod odvijao, mogli bismo reći da je to bio proročki čin svetog Pape, bremenit porukama koje ostaju naša trajna baština. Nalazimo se i u godini u kojoj naš Fakultet slavi 350. obljetnicu svojeg djelovanja te s pogledom na razdoblje od 1669. do 2019. godine zahvaljujemo Bogu za Ustanovu koja je u svojoj višestoljetnoj povijesti nastojala čuvati proročku dimenziju svojeg poslanja.

2. Upravo tu dimenziju, u duhu programa što ga je Crkvi dao Drugi vatikanski koncil, želi naš Fakultet posvijestiti, izborom i znanstvenom obradom ovogodišnje teme »Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva«. U otvorenosti djelovanju Duha Svetog i želji da se širi Božje kraljevstvo zajedno ćemo promišljati mi biskupi, prezbiteri, đakoni, redovnici i redovnice te vjernici laici iz Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva Europe i svijeta. Crkva utemeljena od Krista djeluje snagom njegova Duha. Kao što su se apostoli zajedno s Marijom, Isusovom Majkom, pripremali za silazak Duha Svetog, tako se i svaki kršćanin u zajedništvu s čitavom Crkvom uvijek treba s poniznom molitvom otvarati Duhu Svetom, daru Krista Uskrslog, koji ostaje s nama u sve dane do svršetka svijeta (usp. Mt 28,20). Duh Sveti nije neko naše vlasništvo, niti to može postati. Za Njegovu je milost potrebno uvijek iznova zahvaljivati kao za nezasluženi dar. S dolaskom Isusa Krista i s izlivanjem Duha Svetog na Pedeseticu povijest proroštva došla je do ispunjenja, ali nije zaključena. Drugi vatikanski koncil u svojoj dogmatskoj konstituciji o Crkvi govori o narodu Božjem koji participira na proročkoj Kristovoj službi, posebno po životu vjere i ljubavi Kristovih učenika i učenika (usp. LG 12).

3. Duhovskim iskustvom Prvak apostola jasno spoznaje da proročki duh ne može postati monopol jedne skupine, iako je pomoć Duha Svetog posebno obećana apostolskom zboru. Stoga u Djelima apostolskim Petar citira ove riječi Joela proroka: »U posljednje dane, govori Bog: Izlit ću Duha svoga na svako tijelo i prorocat će vaši sinovi i kćeri, vaši će mladići gledati viđenja, a starci vaši sne sanjati. Čak ću i na sluge i sluškinje svoje izliti Duha svojega u dane one i prorocat će« (Dj 2,17-18). Indirektno je i sam papa Franjo u homiliji otvaranja Sinode o mladima, 3. listopada 2018. godine, aludirao na te riječi kada je sinodskim ocima upravio poziv: »Neka nam Duh podari milost da budemo sinodski oci pomazani darom snova i nada, kako bismo, sa svoje strane mogli pomazati naše mlade darom proroštva i vizije; neka nam podari milost da budemo aktivno, živo, djelotvorno sjećanje, koje iz naraštaja u naraštaj ne dopušta da ga uguše i zgaze proroci nesreće i propasti, ni naše granice, pogriješke i grijesi, nego je kadro pronaći prostore kako bi zapalilo srce i razlučilo putove Duha... Pomazani nadom«, nastavio je Sveti Otac, »započinjemo novi crkveni susret koji je kadar proširiti horizonte, raširiti srca te preobraziti strukture koje nas danas paraliziraju, dijele i udaljuju od mladih.« Dopustite mi da, u okviru teme našega Tjedna, nastavim s Papi-
nim mislima, u želji da i ovaj susret bude kadar proširiti horizonte, raširiti srca i preobraziti strukture koje nas danas paraliziraju, dijele i udaljuju od

naših vjernika i onih ljudi s kojima dijelimo zajedništvo života, rada i prostora. Papa Franjo pred nas stavlja sasvim konkretan zadatak: »A to od nas zahtijeva da budemo pozorni i dobro pazimo da ne prevladava logika samo-očuvanja i samodostatnosti, po kojoj se naposljetku ono što je sekundarno pretvara u važno, a važno u sekundarno.«

4. Papa Franjo rado i često naglašava da će novi naraštaji biti sposobni prorokovati i imati vizije, ako stariji i odrasli budu znali prenijeti i dijeliti snove i nade koje nose u svojem srcu. Stoga želimo i molimo za to pomazanje nadom da iz dana u dan učimo slušati i budemo poučljivi glasu Duha Svetog. Neka nam Duh životvorac udijeli milost nade da budemo živo i djelatno sjećanje koje se iz naraštaja u naraštaj ne da ugušiti, niti utrnuti od zlogukih proroka. U vremenu u kojem se širi beznađe, pomanjkanje hrabrosti i konformizam s opravdanjem: »svi tako rade« ili »tako se oduvijek radilo«, potrebna je proročka snaga nade da se s većom predanošću i bez predrasuda, kao pojedinci i kao Crkva, zauzmemo za sadašnjost, težeći većem dobru koje svima koristi u životu Crkve i društva. A nije li i za nas nada baš središnja poruka koju nam je ostavio blaženi Alojzije Stepinac: »In te, Domine, speravi! U tebe se, Gospodine, uzdam!« U toj kršćanskoj nadi, oslonjeni na Boga, trebamo i mi svatko na svojem mjestu prihvatiti odgovornost za svoje vrijeme da bismo izvršili zadaću koju nam Bog daje.

Od srca zahvaljujem predavačima, organizatorima i svim sudionicima 59. Teološko-pastoralnog tjedna. Preporučujem vas zagovoru blaženog Alojzija Stepinca, koji je bio i ostao proročki znak za Crkvu i hrvatski narod. Sa Stepinčevim pouzdanjem, uz cijenu trpljenja, vršimo svoje dužnosti na mjestima što nam ih je Providnost povjerila, u vjeri da Božja pomoć neće izostati.

Nebeskom zagovoru blaženog Alojzija Stepinca preporučujem ovaj skup i sve vas nazočne.

KARDINAL VINKO PULJIĆ

Nadbiskup vrhbosanski i metropolit

Na početku pozdrava svima želim svaki božićni blagoslov u ovoj novoj 2019. godini. Iskreni pozdrav uzoritom kardinalu Josipu Bozaniću, apostolskom nunciju mons. Giuseppeu Pintu, predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije mons. Želimiru Puljiću, svim nadbiskupima, biskupima, provincijalima i svim drugima redovničkim poglavarima, svim svećenicima i laicima sudionicima ovog Tjedna. Pozdravljam organizatore Tjedna, profesore Katoličkoga bogoslovnog fakulteta na čelu s predsjednikom Organizacijskog odbora kao i s dekanom, pozdravljam sve predavače i animatore ovog susreta. Pozdrav

poglavarima i sjemeništarcima Šalate, s koje nosim drage uspomene. Želim uspjeh ovogodišnjem okupljanju.

Ovogodišnja tema Tjedna: »Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva« istinski je izazovna za sve laike i Bogu posvećene osobe, a posebno za one koji su obilježeni snagom svećeničkog reda.

Ovdje će biti iznesene misli na akademskoj razini. Spoznaja je prvi korak, ali dok ne siđe do srca, dok je čovjek ne usvoji, to ne pokreće. Nije lako doći do vlastitog srca, a kamoli do srca drugih. Zatrpani smo »agresivnim napadima« informacija, koje zatrpuju i prolaze, ali ne pokreću, nego otupljuju duh ljuski.

Kada danas pristupite riječi prorok, grč. *profetas*; hebrejski *nabi*; arapski *nebi*, te je počnete raščlanjivati, onda vam slušači brže-bolje na mobitelu uključe Google; jer »ta tetka« sve zna, nije potrebno ni učiti ni usvajati. U javnom mnijenju se nametnulo shvaćanje da su proroci oni koji naviještaju budućnost, a danas je čovjek tako znatiželjan za budućnost, iako ne živi sadašnjost, ili bolje reći bježi od sadašnjosti, a prošlost vrlo brzo zaboravlja.

Istina je da prorok naviješta u nečije ime. Naviještati Božju Riječ ne čini se u svoje ime, nego poslanjem Krista i njegove Crkve. Ali taj navještaj budućnosti kreće od sadašnjosti. Susret sa živim i uskrsnim Kristom, usvajanje onoga što nam je zaslužio i donio, te to živěći idemo njegovim putem, jer je on Istina, Put i Život. Čeka nas i ono što se današnji čovjek boji spomenuti: smrt, sud, pakao ili raj. U jednoj zemlji svećenik je završio na crkvenom sudu jer je govorio o tim posljednjim stvarima, pa su ga vjernici tužili da ih uznemiruje i na sudu je dobio zabranu o tome govoriti jer uznemiruje savjesti.

Živeći svoj identitet, svaki kršćanin je svjedok, ukoliko radi iz uvjerenja, iz usvojenoga kršćanskog duha i stava. Tada je prorok jer svjedoči ono što jest i ugrađuje u javni život načela koja ukazuju na smisao života i na hod prema vječnosti. Bez tih zdravih osobnih stavova, nema zdravog društva ni izgradnje javnog mnijenja. Stara je besjeda: ako nećeš raditi kako misliš, onda počneš misliti kako radiš.

Zato mislim da je važno kroz teološko-pastoralna razmišljanja unijeti ozdravljenje javnog mnijenja u crkvenim krugovima kao i u društvu. Prvo među osobama, onda u obitelji, među strukturama vlasti i politike, među narodima itd.

Još je također važno odgovajati za odgovornu osobu koja će po savjesti živjeti i to kroz sposobnost slušanja i razumijevanja. Ali kako bi došlo do razumijevanja, ne smije se izgubiti vlastiti identitet. Nije slučajno evanđeoska: ljubi bližnjega kao samog sebe.

Ovdje spominjem riječi pape Franje, koje je izrekao 2013. godine u razgovoru s novinarom Antoniom Spadarom: »Prva reforma mora biti reforma stava«; potom pojašnjava: »Službenici Evanđelja moraju biti osobe sposobne ugrijati srca ljudi, hodati s njima u noći, znati razgovarati, sići u njihovu noć, u njihovu tamu, a da se ne izgube. Božji narod želi pastire, a ne službenike ili državne svećenike« (*Obnovljeni život*, 68 [2013.] 4, 446). Prvo ljudi pa onda papirologija. Papa posebno naglašava da je ono što Crkva danas najviše treba sposobnost zaliječiti rane i zagrijati srca vjernika, treba bliskost.

To je danas naše proroštvo: razbiti stereotipe koji su nas sputali. Treba svjedočiti, naviještati i ugrađivati nadu koja je utemeljena na uskrsnom Kristu!

MONS. GIUSEPPE PINTO

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj

S velikim interesom sudjelujem na 59. Teološko-pastoralnom tjednu, koji se održava u Međubiskupijskom sjemeništu u Zagrebu, i imam čast prenijeti vam ljubav i blagoslov pape Franje, osobito velikom kancelaru, kardinalu Josipu Bozaniću, dekanu prof. fra Mariju Cifraku, i svima vama, hrvatskim nadbiskupima i biskupima, civilnim vlastima, svećenicima i studentima.

Ovogodišnja tema TPT-a, »Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva«, podsjeća na sliku proroka.

Proročanstvo je poseban oblik objave koji ujedinjuje riječ i znak te tako omogućuje promatranje sadržaja objave. Tom definicijom, koja se nalazi u rječniku (*Enciklopedijski teološki rječnik*, 833) pokušava se rasvijetliti sadržaj Svetog pisma, izražavajući zajedničku zamisao koja ju karakterizira, a to je najava budućnosti. Umjesto toga riječ je o objavi Duha, odnosno objavi preko osobe.

Proroci našeg vremena – tako su nazivali te svećenike! O tim je osobama kard. Gualtiero Bassetti napisao da je njihovo naslijeđe dragocjeno, živo, aktualno; svjetlo za naše dane.

Riječima pape Franje – Crkva u izlasku poprima oblik puta duhovnosti.

Mogu se sjetiti nekih od njih: don Tonina Bella, biskupa Molfette, i njegovih dobrotvornih djela, i don Pina Puglisija, ubijena jer je u Palermu okupljao djecu s ulice.

Ali ne možemo ne spomenuti blaženog Alojzija Stepinca, koji se suočio s mnogim poteškoćama i patnjama ostajući uvijek vjeran Crkvi. Uzor jakosti.

Hvala!

MILAN BANDIĆ
Gradonačelnik Grada Zagreba

Uvaženi domaćine, Vaša uzoritosti kardinale Bozaniću, cijenjeni predsjedniče HAZU-a akademiče Neidhardt, poštovani rektore Zagrebačkog sveučilišta prof. Boras, cijenjena ekscelencijo apostolski nuncije mons. Pinto, poštovani predstavnici ostalih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, vrlo uvaženi metropolit Vrhbosanske nadbiskupije kardinale Puljiću, svi prisutni predstavnici institucija državne vlasti i znanstveno-obrazovnih institucija u Republici Hrvatskoj i Gradu Zagrebu, preuzvišeni oci biskupi, poštovani svećenici, redovnici i redovnice, dame i gospodo, dragi gosti i prijatelji, neizmjerno sam počašćen što vas mogu pozdraviti na početku 59. Teološko-pastoralnog tjedna u našem Zagrebu te poželjati srdačnu dobrodošlicu svima vama koji ovih dana boravite u našoj metropoli.

Ova manifestacija, koja punih šest desetljeća povezuje edukaciju i formaciju, odnosno znanost i pastoralnu praksu, s druženjem i zajedništvom, istinski je *brand* naše Crkve u Hrvata, ali i našeg grada.

Posebno mi je drago što, s jedne strane – oslušujete bilo vremena i potrebe našeg društva, a s druge strane – izazove koji se nalaze pred Crkvom i tako otvarate iznimno važna pitanja i teme.

Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva prilično je izazovna tema našega aktualnog trenutka. I tjera nas da se zapitamo jesu li kršćani u Hrvatskoj i Europi još sol zemlje ili je ta sol obljetavila?

Jesmo li spremni nazvati stvari pravim imenom, pa i uz žrtvu i zamjeranje, ili smo skloni ustuknuti pred istinom, kako se ne bismo zamjerali, ugrozili svoju popularnost ili nekoga razočarali?

Bojim se da smo na mnogim područjima podbacili, i kao kršćani, i kao Hrvati, pa i mi – kao političari, kao oni kojima je narod povjerio sudbinu ove države.

Među nama je premalo vizionara i pogleda u budućnost, a previše dnevne politike i povrataka u prošlost.

Premalo se oslanjamo na Boga u kreiranju svoje budućnosti, premalo vjerujemo jedni drugima i slabo gradimo zajedništvo... Istodobno olako zaboravljamo krv, suze i znoj, koje su generacije dale za slobodu i neovisnost države u kojoj danas uživamo.

Bojim se da nismo svjesni svoje povijesne odgovornosti, a ni odgovornosti prema naraštajima koji će doći poslije nas. A oni će s punim pravom pitati u što smo potrošili dragocjene godine članstva u Europskoj uniji te kako smo branili interese naše države pred svim globalnim izazovima?

Jesmo li čuvali naš stoljetni identitet i tradiciju i jesmo li očuvali vjeru naših otaca?

Kako bismo im mogli ponosno odgovoriti na ta i druga pitanja te biti ponosni na sadašnjost, moramo se manje uvjeravati u vlastitu ispravnost, a više pokazivati i svoje kršćanstvo i hrvatstvo djelima!

Neka u fokusu našega zajedničkog interesa bude obitelj, kao temeljna jedinica našeg društva, iz koje nosimo i domoljublje, i čovjekoljublje i bogoljublje!

U Gradu Zagrebu posebno skrbimo za majke odgajateljice, žene koje su se odlučile za najljepšu ulogu – odgajati svoju djecu.

One time služe ne samo svojoj obitelji nego i društvu, i Crkvi. Zato ih treba podržati i nagraditi.

Uvjeren sam da će naš model biti primijenjen na razini cijele Hrvatske!

Također, kako ste i Vi, uzoriti kardinale, spomenuli u božićnoj poruci, djelujmo zajednički kako bismo odgojni savez društva s obitelji, kao temeljne zajednice koja ima povlaštenu ulogu u odgajanju djece, izbacili iz krize u kojoj se nalazi te kako bismo odgojno-obrazovne programe i ciljeve stavili u službu temeljnih obiteljskih vrednota i cjelokupnog razvoja mlade osobe.

Zajedno moramo poraditi i na zaustavljanju iseljavanja naših mladih. Hrvatska je opustošena, a mladi, koje smo odgojili i školovali, izgrađuju neke druge zemlje.

Ovdje im moramo stvoriti budućnost. I na tom putu smo svi podjednako odgovorni.

Izazovi s kojima se posljednjih godina suočavamo – i vi u crkvenim institucijama, i mi u Gradu, i naše društvo općenito – nisu nimalo lagani.

Ali danas imamo svoju državu i ne smijemo imati straha, niti ustuknuti ni pred kime, ni pred čime, ako smo svjesni da činimo dobro.

Samo nam treba zajedništva, hrabrosti i vizije!

Neka nam uzor bude naš budući svetac – blaženi Alojzije Stepinac, koji je pokazao kako se ljube Bog, Crkva i domovina i u daleko težim vremenima!

Hvala vam!

PROF. DR. SC. MARIO CIFRAK

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Sestre i braćo,

započinje naš 59. Teološko-pastoralni tjedan u 350. akademskoj godini Katoličkoga bogoslovnog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Stoga najprije iskrenu dobrodošlicu i srdačni pozdrav upućujem:

– uzoritome gospodinu kardinalu Josipu Bozaniću, nadbiskupu i metropolitu zagrebačkom i velikom kancelaru Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;

– uzoritome gospodinu kardinalu Vinku Puljiću, nadbiskupu i metropolitu vrhbosanskome, predsjedniku Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine te velikom kancelaru KBF-a Sveučilišta u Sarajevu i današnjem svečaru;

– njegovoj ekselenciji Giuseppeu Pintu, apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj

– mons. dr. Želimiru Puljiću, nadbiskupu zadarskom i predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije,

– svim nazočnim nadbiskupima i biskupima Hrvatske biskupske konferencije, Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine;

– mons. Stanislavu Hočevaru, beogradskom nadbiskupu;

– svim nazočnim poglavarima i poglavaricama redovničkih zajednica;

– mons. prof. dr. Franji Topiću, predsjedniku HKD-a »Napredak«.

Iskrenu dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem nazočnim nositeljima političke i akademske vlasti:

– gospodinu Milanu Bandiću, gradonačelniku grada Zagreba sa suradnicima;

– akademiku Velimiru Neidhardu, predsjedniku Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti;

– prof. dr. sc. Damiru Borasu, rektoru Sveučilišta u Zagrebu koje slavi 350 godina;

– prof. dr. sc. Željku Tanjiću, rektoru Hrvatskoga katoličkog sveučilišta u zajedništvu s njegovim prorektorima;

– gospodinu Šimi Jerčiću, ravnatelju Ureda Vlade Republike Hrvatske za odnose s vjerskim zajednicama.

Drago nam je da su i ove godine s nama predstavnici drugih kršćanskih i vjerskih zajednica. Iskrenu dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem:

– gosp. Ladislavu Ružički, dopredsjedniku Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj i gosp. Željku Mrazu, glavnom tajniku Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj;

- prodekanu Davidu Kovačeviću i asistentu Hazimu Yahyi s Visokog evanđeosko-teološkog učilišta u Osijeku;
- Mevludi ef. Arslaniju, izaslaniku muftije dr. Aziza ef. Hasanovića.
- Srdačan pozdrav upućujem prisutnim dekanima i profesorima drugih katoličkih bogoslovnih fakulteta i visokih teoloških škola u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, kao i dekanima, prodekanima i profesorima drugih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu.
- Dobrodošlica i predstavnicima sredstava društvenog priopćavanja.
- Srdačan pozdrav upućujem svećenicima, đakonima i svima Vama koje je privukla tema ovoga tjedna: »Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva«.

Govoreći 17. travnja 2018. u kapeli doma sv. Marte, papa Franjo je govorio o potrebi proroka u Crkvi. Papa je pošao od sljedećeg teksta iz Djela apostolskih: »Tvrđovrati i neobrezanih srdaca i ušiju, vi se uvijek opirete Duhu Svetomu: kako oci vaši tako i vi!⁵²Kojega od proroka nisu progonili oci vaši? I pobiše one koji su unaprijed navijestili dolazak Pravednika čiji ste vi sada izdajice i ubojice,⁵³vi koji po anđeoskim uredbama primiste Zakon, ali ga se niste držali.«⁵⁴Kad su to čuli, uskipješe u srcima i počеше škripati zubima na njega.⁵⁵Ali on, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu⁵⁶pa reče: 'Evo vidim nebesa otvorena i Sina Čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.'⁵⁷Vičući iza glasa, oni zatisnuše uši i navališe jednodušno na njega.⁵⁸Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji se zvao Savao.⁵⁹I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: 'Gospodine Isuse, primi duh moj!'⁶⁰Onda se baci na koljena i povika iza glasa: 'Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!' Kada to reče, usnu. 8 'Savao je pristao da se Stjepan smakne. U onaj dan navali velik progon na Crkvu u Jeruzalemu. Svi se osim apostola raspršiše po krajevima judejskim i samarijskim« (Dj 7,51 – 8,1).

Riječ je o završetku Stjepanova govora i njegovu kamenovanju, koje je tada uslijedilo kao reakcija na njegove riječi. Stjepan nije đakon, nego sam sebe vidi u nizu proroka. Stjepan je predstavljen kao muž pun »vjere i Duha Svetoga« (Dj 6,5). Prorok je vjernik i čovjek Duha Božjega. Taj poseban odnos s Bogom se odražava na njegovu licu (usp. Dj 6,15); slično vidimo i kod Mojsija (usp. Izl 34,29). I Stjepanov govor ima proročki karakter, u njemu se objašnjava povijest i optužuje Izrael za neposluh Bogu, njegovu Zakonu i njegovim posrednicima, slično kao što nam je poznato iz proročkih govora i kao što je vidljivo u dijelovima Stjepanova govora gdje citira starozavjetne proroke, npr. Amosa (Dj 7,42-43 = Am 5,25-27) i Izaiju (Dj 7,49-50 = Iz 66,1s). Njegov pro-

ročki nastup potvrđuje viđenje Božjega prijestolja (Dj 7,55-56), a odbacivanje i kamenovanje odgovara sudbini nasilno ubijenih proroka (usp. npr. Izl 17,4; Br 14,9-10; 2 Ljet 24,21).

Stjepan je prorok Pravednika kojega su prijašnji proroci naviještali, a suvremenici izdali i ubili. On vidi Isusa gdje stoji zdesna Bogu. To je aluzija na Ps 110,1 i jedino je mjesto gdje Gospodin Isus stoji, a ne sjedi. Taj stav pokazuje Isusovu aktivnost poslije uzašašća i proslave. Isus nastavlja biti Spasitelj. Ispunjava ono što je rečeno u Lk 12,8: »A kažem vam: tko se god prizna mojim pred ljudima, i Sin Čovječji priznat će se njegovim pred anđelima Božjim.«

Stjepan stoga zaziva: »Gospodine Isuse, primi duh moj!« Slično umire Isus: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!« (Lk 23,46). Slušamo riječi Ps 31(30),6. Taj psalam započinje riječima: »In te Domine speravi«. Riječi pouzdanja koje započinju zazivanjem Oca, kao u agoniji (usp. Lk 22,42) i na križu (usp. Lk 23,34). Isus ne izbjegava Očevu volju, oprašta i ne proklinje progonitelje i vjeruje pun nade. I Stjepan moli umirući: »Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!« (Dj 7,60). Riječi spomenutog psalma »In te Domine speravi« bile su biskupsko geslo Alojzija Stepinca.

Stjepan se u molitvi baca na koljena, jednako tako čine Petar i Pavao. Isus moli na koljenima (usp. Lk 22,41). Anđeo ga hrabri u toj borbi s tamom i đavlom. Isus se bori za Izrael. Stjepanovo lice je bilo poput anđela. Prorok se bori za svoj narod molitvom. Molitva je u susretu sa smrću ili odlaskom, s nakanom da pobijedi povratak u život. Isus je uskrsnuo, a Petar uskrisava Tabitu. Savao je pristao da se Stjepan smakne. No, postao je Pavao, i sam progonjen zbog nade u uskrsnuće.

Kako Isus postupa, tako i njegovi učenici. Prorok mora biti učenik Isusov. Progonjen. I još jedan detalj. Isus plače nad Jeruzalemom jer sveti grad nije prepoznao čas njegova pohoda (usp. Lk 19,41), onoga što je za njegov mir. Prorok pohađa da donese mir. On je mirotvorac. U koju god kuću uđe, najprije kaže: »Mir kući ovoj!« (Lk 10,5). Poslan je kao janje među vukove. Na Petrovo 1997. godine kardinal Kuharić ovako je rekao ređenima: »Danas kad smo u demokraciji, u slobodi, kad Crkva ima otvorene široke prostore svoga djelovanja, ne bih vam mogao obećati da vas šaljem u krvavu kupelj, ali vam mogu obećati tešku borbu! Tešku borbu! Niti u totalitarizmu niti u demokraciji Isus Krist ne prestaje biti 'znak osporavan', ne prestaje biti progonjen. U jednom ateističkom totalitarizmu bio je zajedno sa svojom Crkvom krvavo progonjen. U demokraciji bit će Crkva podmuklo progonjena: s raznih bi strana razni optužitelji željeli Crkvu zarobiti u svoje interese, u svoja mišljenja, u svoje optužbe i sudove.« Je li bio prorok? Neka nam to pokaže ovaj 59. Teološko-pastoralni tjedan, koji proglašavam otvorenim.

BRZOJAV SUDIONIKÂ 58. TEOLOŠKO-PASTORALNOGA TJEDNA
SVETOMU OCU FRANJI

Sveti Oče,

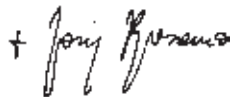
ovih dana želimo obnoviti Vašu snažnu misao izrečenu 17. travnja 2018. u Domu svete Marte, koja je u jedno i poziv: »Crkva treba proroke. Svi trebamo biti proroci. Ne kritičari, to je nešto drugo. Biti kritički sudac kojem ništa ne odgovara, to nije dobro, to nije prorok. Prorok je onaj koji moli, gleda Boga i svoj narod, osjeća bol kada narod pogriješi, plače – u stanju je plakati nad narodom – ali također uložiti svoj život da bi govorio istinu.« Osjećamo kako nas tim riječima potičete da se otvorimo djelovanju snage Duha Božjeg u širenju kraljevstva Božjeg, mi hrvatski biskupi, prezbiteri, đakoni, redovnici i redovnice te vjernici laici iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva Europe, na ovogodišnjem 59. Teološko-pastoralnom tjednu, što ga u Zagrebu od 22. do 24. siječnja 2019. organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, želimo zajedno promišljati o temi *proročke dimenzije kršćanina u životu Crkve i društva*.

Dok promišljamo o proročkoj dimenziji i ulozi naše vjere, ne možemo zanemariti i zaobići ohrabrujući nauk Drugoga vatikanskog koncila, koji s obzirom na proročku službu svih udova Crkve kaže sljedeće: »Krist, veliki prorok, koji je svjedočanstvom života i snagom riječi proglasio Očevo Kraljevstvo, ispunja svoju proročku službu sve do punijeg očitovanja svoje slave, ne samo po hijerarhiji, koja uči u njegovo ime i po njegovoj vlasti, nego i po laicima, koje zato čini svojim svjedocima i poučava ih osjećajem vjere i milošću riječi (usp. Dj 2,17-18; Otk 19,19), da sila Evanđelja svijetli svagdanjem, obiteljskom i društvenom životu« (*Lumen gentium*, br. 35). Iako se na svjetskoj pozornici događaju velike društvene promjene u gotovo svim sferama ljudskog osobnog i društvenog života, a koje ugrožava ljudsku narav i dostojanstvo, vjerujemo kako snaga Evanđelja »privlači slušatelje da vjeruju i vjeru ispovijedaju, priprema ih za krštenje, otkida ih iz ropstva zablude, pridružuje ih Kristu, da napreduju u ljubavi prema Njemu dok ne budu Njime potpuno ispunjeni« (*Lumen gentium*, br. 17).

Sveti Oče, dok okupljeni na ovome trodnevnom znanstveno-pastoralnome skupu nastojimo zajedno promišljati o proročkoj dimenziji kršćanina u životu Crkve i društva, molimo Vaš apostolski blagoslov za naše napore na tom području. A mi u svoje molitve uključujemo Vas, sve biskupe i prezbitere kao i cijelu Crkvu. Neka Vam ove napisane riječi prenesu iskrenu i

zahvalnu ljubav Crkve u hrvatskom narodu, koji Vam i ovom prilikom izražava svoju odlučnu vjernost.

U Zagrebu 22. siječnja 2019.

A handwritten signature in black ink, starting with a cross symbol and the name 'Josip Bozanić'.

† kardinal Josip Bozanić,
nadbiskup zagrebački i metropolit,
veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

PISMO NJEGOVE SVETOSTI PAPE FRANJE

Vatikan, 12. veljače 2019.

Br. 439.709

Uzoriti gospodine Kardinale,

Vašim cijenjenim pismom od 22. siječnja o.g. željeli ste izvijestiti Svetog Oca o 59. Teološko-pastoralnom tjednu na temu „Proročka dimenzija kršćanina u životu Crkve i društva“, na kojem su sudjelovali hrvatski biskupi, svećenici, đakoni, redovnici, redovnice i laici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i drugih europskih zemalja. Nadalje, izrazili ste u ime svih sudionika sinovsku odanost i vjernost Crkve u Hrvata Petrovu Nasljedniku, jamčeći mu molitvu na njegove nakane.

Rimski Prvosvećenik zahvaljuje Vam na toj ljubaznoj gesti, želeći da Vaše okupljanje dade obnovljen zamah iščitavanju znakova vremena očima vjere kako biste s uvijek većom kreativnošću odgovorili potrebama Crkve i društva. Iako nijedan prorok nije dobrodošao u svom zavičaju i u svom domu (usp. Mk 6,4), nikada ne prestanite hrabro i radosno pronositi evandeosku ljubav i istinu.

Uz ove želje, Sveti Otac od srca udjeljuje zaiskani Apostolski Blagoslov Vama i svim sudionicima spomenutoga susreta.

Ovom Vam prigodom izražavam svoje osobito poštovanje, uz srdačan pozdrav,

Vašem uzoritom gospodstvu
odani u Kristu

* Pietro kard. Parolin
Državni tajnik

GOVOR NA ZATVARANJU

59. Teološko-pastoralnog tjedna 24. siječnja 2018.

PROF. DR. SC. MARIO CIFRAK

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Poštovani sudionici 59. Teološko-pastoralnog tjedna, naš Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu izvršava svoje proročko poslanje u hrvatskom narodu već 350 godina.

»Uz teologiju je u isusovačkom kolegiju g. 1638. osnovana i filozofija na temelju zaklade prepozita zagrebačkog kaptola Nikole Dijaneševića. Na temelju toga tadašnji rektor zagrebačkog kolegija Filip Kaušić uspio je dobiti od cara Leopolda dne 23. rujna g. 1669. povelju kojom se zagrebačka isusovačka škola proglašuje akademijom i izjednačuje u pravima i privilegijama s ostalim akademijama i sveučilištima u državi. Tako je zagrebačka visoka škola i formalno postigla ono što je stvarno već bila. Hrvatski sabor je tu povelju priznao i nostrificirao dne 3. studenoga g. 1671.«, kaže p. Miroslav Vanino, SJ.

A prošlo je i 150 godina od 11. ožujka 1869. kada je je Hrvatski sabor na inicijativu biskupa Josipa Jurja Strossmayera izglasao zakonski članak »ob utemeljenju sveučilišta u glavnom gradu Zagrebu«, kojim se »Vladi zemaljskoj nalaže, da učini shodne korake, da se nadbiskupski licej zagrebački preustroji u fakultet teologijski«.

Proročka uloga Katoličkoga bogoslovnog fakulteta, ali i teologije! Ovih dana čitamo tzv. Poslanicu Hebrejima.

Autor upotrebljava sva jezična sredstva u svojem spisu da omogući zajednici, čije pouzdanje je u nestajanju, vjeru u Isusa Krista na novi način. U tu svrhu uvodi čitatelje/slušatelje u novi teološki svijet misli. U tekstu to znači:

Prvi dio spisa (Heb 1,1 – 4,13) je prožet mišlju da Bog »konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu« i izlaže ovaj događaj u pozadini vjere naslovnika.

Drugi dio (Heb 4,14 – 10,18) traži s umnim teološkim nacrtom da značenje toga događaja nanovo obnovi. Služi se pritom kultno-teološkim predodžbama i slika Krista kao »velikog svećenika po redu Melkisedekovu« koji je u svom samožrtvovanju izvršio kult pomirenja (okajanja) i sjeo zdesne Bogu kao trajna i djelotvorna »prisutnost« našega spasenja.

Treći dio (Heb 10,19 – 13,21) upućuje na to da ta velika »riječ (govor)« koju(i) je Bog rekao na putu svoga Sina traži naš »od-govor« na putu pouzdanja i uvjerenja.

Knut Backhaus je ta tri stupnja, preko kojih Poslanica Hebrejima želi voditi svoje čitatelje k novom razumijevanju svojega kršćanskog identiteta, označio s tri uvodna pojma: *slušati – tumačiti – djelovati*.

Ta struktura pokazuje homiletski program. Pokazuje teologa kojemu je stalo u najširem smislu do onoga što danas nazivamo »praktična teologija«.

Riječ je o teologiji, o izlaganju vjere koja se tiče vjerske nevolje naslovnika. Erich Gräßer je formulirao: »Zaoštreni teološki misaoni napor je upotrijebljen kao oružje protiv crkvenog propadanja. Bolja teologija i ništa osim bolje teologije!«

Zahvaljujem Povjerenstvu TPT-a našega Fakulteta, docentima Mislavu Kutleši i Davoru Šimuncu te dr. Branku Muriću kao i vanjskim članovima, Janezu Vodičaru (Ljubljana) i Darku Tomaševiću (Sarajevo), studentima i djelatnicima KBF-a, Glasu Koncila, Kršćanskoj sadašnjosti i ostalim suradnicima. Hvala predavačima, moderatorima i diskutantima, predvoditeljima misnih slavlja i Međubiskupijskom sjemeništu na čelu s rektorom Matijom Pavlakovićem. Hvala svima. Ne zaboravimo početak Poslanice Hebrejima: »Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima« (Heb 1,1). Ovim bogoduhim riječima zatvaram 59. Teološko-pastoralni tjedan.